

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenšer ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. Opravišstvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Vabilo na naročbo.

S koncem tega meseca se prične novo naročanje na zadnje četrtletje. Gg. naročnike prosimo, da naročnino o pravem času ponové, ako hoté list dobivati redno v roke, ker „Slov. Narod“ pošiljamo samo onim, ki na prejšnj plačajo naročnino.

„Slovenski Narod“ velja:

Za ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za četrt leta 3 gl. 30 kr.
Za jeden mesec 1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za četrt leta 4 gl. — kr.
Za jeden mesec 1 „ 40 „

Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer:

Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr.
Po pošti prejemati „ „ 3 „ — „

Opravišstvo „Slov. Naroda“.

V Ljubljani, 30. septembra.

Uže več mesecev pisarijo novine o potovanji italijanskega kralja Humberta na Dunaj in sploh o njegovem sestanku z avstrijskim carjem. Tudi mi smo uže večkrat v misel vzeli te govorce in označili svoje stališče nasproti prijateljske zvezi mej avstro-ogrske monarhije in Italijo, katero zvezo so nekateri čudni politiki avstrijski in inostranski hoteli skrbati po vsej sili. Mi nikdar nismo verjeli nanjo, ker je po našem prepričanju nemogoča, nemogoča zagadelj, ker bi Italija, ki se je rodila iz narodnostnega principa, morala se odpovedati temu principu in — tistim avstrijskim pokrajinam, ki jih prenapeto javno mnenje na Italijanskem reklamuje za „zjedinjeno Italijo“. Res smo pred nekaterimi tedni brali najivna ali pa morda — naročena in dobro plačana izvešja, da mej Italijani vedno bolj prodira preverjenje, da bi tesna prijateljska zveza z Avstro-Ogrsko najbolj ugajala Italiji! Naši čitatelji se bodo spominali, kako smo mi tačas sodili o teh novinarskih glasovih kateri so očitno izvirali iz mimovedno sitne zadrege, v kateri se je nahajala Italijanska, ko je izprevidela, da so jo francoski „bratje“ v Afriki za nos vodili. Italijanski diplomatje so bili iznenada v jako sitnem položaju, katero je neki angleški list izvrstno karakterizoval z besedami: „Človek ne ve zdaj o Italijanih, ali je njih srd na Francoze hujši ali njih apetit po avstrijskih provincijah!“ Naposled sta se morala začasno oba utolažiti, srd in apetit, italijanski kralj pa — ne pojde obiskat našega cesarja. Tako se je stvar hipoma obrnila in prouzročil je ta obrat —

bivši ministerski prvosednik Cairoli, ki je zdanjim kraljevim svetnikom baje s pismi grozil, da bode vsa Italija po konci, ka-li, če vlada ne opusti takoj koketovanja z nami. Vlada, katerej je zdaj na čelu „konservativni“ Depretis, se je udala temu pritisku in kralju odsvetovala potovanje preko avstrijske meje!

Mi se gotovo ne bomo jokali, če „prijateljski“ naši odnosi z Italijo ostanejo taki, kakeršni so bili dozdaj. Poznamo in cenimo krasoto čarobne sosede, a „vroče“ ljubeznisi z njo ne želimo: nas je malo strah pred njo! Novinarji, tisti namreč, ki veliko poliko „delajo“, so uganili, da je kraljevo potovanje na Dunaj ali sploh sestanek avstrijskega in italijanskega vladarja preprečila — ženska, lepa, duhovita dama, hči „nerešenega“ avstrijskega Trentina, navdušena italijanska domorodka, Donna Elena, Cairolijeva soproga! Da, da, ženske so zelo, zelo močne in vplivne, in Italijanke, vse inace rodoljubne in energične kakor ženstvo drugodi, — Italijanke so še posebno nevarne. Zato, samo zato se bojimo vatrene italijanske „ljubezni“! Utegnilo bi se primeriti, da nam šegava apeninska ljubica laskaje in poljubovaje odščipne kos Tirolu in po vrhu Goriško z Istro!

Kakor je videti, se nam zdaj tega nij bati: to se pravi, z lepo nam ne bode treba dati teh dežel; če Italije ne mine lakota po njih, moral bode pač ponje priti z „britkim“ mečem!

Železnica Trst-Razdrto-Loka.

Samostalni nasvet poslanca Fr. Potočnika in tovarišev zaradi železnice Trst-Razdrto-Loka oziroma Launsdorf se glasi tako-le:

Visoki deželni zbor!

Z ozirom na §. 10. opravišnega reda in opiraje se na javno mnenje, potem z ozirom na razložbo, ki jo je imel tržaški deželni glavar v prvi seji letošnjega deželnega zbora tržaškega, predlagajo podpisani naslednji samostalni nasvet:

Slavni deželni zbor naj sklène:

- a) naj se dela na to, da se kar najbrže naredi državna postava, po katerej se napravi železnica iz Trsta čez Razdrto na Loko, ker bi bila ta železnica jedina, ki bi držeč naravnost proti severu močno ustrezala tako splošnim državnim, kakor posebnim koristim kranjske dežele;
- b) da bi se pri tem gledalo na to, da dotična postava naročito izreče, da naj bo črta Trst-Loka le prvi del za nadaljevanje železnice od Loke proti Launsdorfu;
- c) za pretresanje tega nasveta naj se izvoli odbor 5 udov, ki naj svoje predloge o tej stvari stavi še v tem zasedanji.

V Ljubljani, dné 26. septembra 1881.

Fr. Potočnik. L. Svetec. Pfeifer. Navratil. Oton Detela. M. Lavrenčič. Al. Koblar. Grasselli. Dr. Poklukar. Luka Robič. Dr. Vošnjak.

Utemeljevanje tega nasveta je na dnevnem redu denašnje seje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 30. septembra.

Deželni zbori zdaj večinoma mirujejo, ker delujejo odseki. — Vlinškem deželnem zboru je predlagal grof Kuenburg in drugovi, naj se ustanovi deželna hipotekna banka. Predlog se je izročil finančnemu odseku. — Moravski deželni zbor je razpravljaval vprašanje o škodljivosti obstoječe dvojne uprave. Volil se je odbor 15 udov, ki se ima posvetovati o tem. — Šleski deželni zbor je tudi to predlogo o dvojnej upravi izročil v posvetovanje 7 udom. — Predarelski deželni zbor se je imel posvetovati o vladnem načrtu zakona o ustanovitvi okrajnih kmetskih zadrug. Volili so se odseki, ki se imajo posvetovati o predlogi o spremembi deželnega volilnega reda, o reorganizaciji dozdanje politične in avtonomne uprave.

Polagoma se krči nemško-nacionalna falanga v **gosposkej zbornici**. V zadnjem času umrl je zopet jeden ud, grof Friederik Thun. Njegov naslednik bode grof Fran Thun; ta pa je prisegel na program avtonomistov. Tako je gosposka zbornica dobila zopet jednega uda več in menda bode grof Taaffe vendar toli političen, da bode pri imenovanji novih udov izbral si avtonomiste in si tako osigural večino tudi v gosposkej zbornici.

Veliko veselje vlada v taboru **nemško-nacionalcev**, ker sta prestopila k njihove stranki zopet dva moža, grof Dubsky in baron Widmann, ki sta prej zastopala srednjo stranko. Nu, to nij velika škoda za nas, saj sta itak prej uže skoro vedno glasovala z nemško-nacionalci. Škoda nij za dva glasu, nasprotno pa je lepa izkušnja za vlado, da se na take elemente, ki o vsakej priliki menjajo svoje prepričanje, nij mogoče naslanjati. Zdaj bode menda pač izpoznal grof Taaffe, da mu je nad strankami stati nemožno, da srednja pot ne velja nič. Tu je treba odločnosti, Taaffe se bode moral nasloniti na močno avtonomistično stranko in usluga zahteva protiuslugo, moral bode tudi izvesti obljube, ki jih je delal avtonomistom, a to s krepko in odločno roko.

Ogrski državni zbor je uže pričel v 28. dan t. m. svoje delovanje. Nj. veličanstvo cesar sam je otvoril zbor. V prestolnem govoru so se naštevale predloge, katere bode imel reševati zbor. Na dalje se je govorilo v prestolnem govoru, da se kazenski zakon dopolni, uprava financ zboljša, povzdigne naj se obrt, pospešuje naj se kupčija. Prestolni govor naglašja sporazumljenje z drugimi vladami in pričakovati je, da se bode še na dalje ohranil evropski mir, „da bodo naša ljudstva nemotena uživala blagoslov miru in mogla vso svojo delavnost vravnovanju notranjih zadev in prospehu materijalnih in duševnih interesov dežele posvetiti“. Tako se konča prestolni govor.

O razmerah v Bosni in Hercegovini razglasa pariški list „Justice“ adresu, katero je poslalo veliko število Bošnjakov in Hercegovcev do carja ruskega. V tej adresi se toži, da se ljudstvo takoj zarubi, če ne plača davka. Glas jadikujočih pa se ne razlega do prestola avstrijskega cesarja. Vlada prepoveduje rabo slovanskega jezika in brutalno vsiljuje nemški. Ker so vsi dopisi vlade ali nemški ali magjarski, ne more si ljudstvo iskati obrambe pri sodnijah. Podpisani prosijo, naj bi ruski car posredoval, da bi se v Bosni in Hercegovini vpeljala svoboda brez krviprelitja. Podpisani so najodličnejši možje.

Vnanje države.

Iz Petrograda se poroča, da je grof Ignatijev sprejel veliko deputacijo židov, ki je prišla poročat o stanju svojih sodrugov v južno-zapadnej Rusiji in prosit pomoči. Ignatijev je dejal deputaciji, da pripozna žide v Rusiji kot prave državljane in da si bode prizadeval, da se bode židovsko vprašanje ugodno rešilo.

O rešitvi orijentalnega vprašanja prinašajo „Times“ dolg članek, v katerem se Avstriji velika uloga daje. Ta list meni, da se ne bode moč naše države razširila le čez Prevedo in Salonike, marveč tudi čez Epir in Macedonijo, da bode Avstrija razširila svoj protektorat tudi čez Grško in tako tudi Grkom pripali Carigrad v zvojo moč dobila. Nu, tako daleč pač še ne pride kmalu, da-si ta list pripoveduje, da je tej politiki naredil načrt Bismarck sam.

Turčija je imela vedno slabe finance, državna blagajna je bila vedno prazna in tako je še zdaj in tako bode ostalo navzlic vsem dobrim nameram o reformi financ. Turčija ima obilo državnega dolga in tega zdaj misli razdeliti na posamezne države: Bolgarija naj bi prevzela 720 milijonov frankov, Bosna in Hercegovina 800, Grška 200, Srbija 130, Rumunija 130 in Črnagora 133 frankov. To bi bil res najkrajši pot iznebiti se državnega dolga, a komaj je verjetno, da bi se omenjene države udale premodrim ukrepom Turčije. Ali bode pa s silo izterjala? Nu, niti prijatelj Turčiji bi tega ne svetoval.

Iz Tunezije se poroča o novih bojih. Pri Mintöru je napalo 800 vstaških konjikov oddelek francoske konjice in jo skoraj popolnem uničili. Pri Sahalinu pa je francoski obrist Moulin zapodil v beg 500 arabskih konjikov in 1000 pešcev. Ta slednji boj je trajal tri ure; Arabci so izgubili 150 mrtvih.

Dopisi.

Iz Planine 21. septembra. [Izv. dop.] (Za slovo!) Nijsta še minoli dve leti, kar smo osrečeni bili, da smo v svojo sredo dobili čestitega gospoda kaplana Josipa Zalokarja. A uže ga nam je nemila usoda premestila v drug kraj. Te dni smo čuli tožno novico, da naš priljubljeni, vrli in vse hvale vredni gospod mora iti v Hrenovice.

Kako nas je osupnila ta nenadna vest, težko je popisati. Tukajšnji domačini jeden družega povprašujejo: „Ali si uže čul, da našega gospoda kaplana izgubimo? Zakaj? Saj si nij želel premeščenja! Škoda!“ Ali žalibog resnica je. Kdor tega gospoda pozna, kdor je le jedenkrat imel priliko z njim se pomenkovati, z njim v dotiko priti, gotovo ga je čislal in hvalil, a tudi prepričan bil, da le tak mora duhovnik biti, da deluje uspešno v vinogradu Gospodovem. Vedel se je tako hvale vredno da niti jedne črne pičice se mu ne more spodtikati. Svoje svete dolžnosti nikdar zemarjal nij! Učil nas je kaj lepo z lece, s kratkim a krepkim in jedratim govorom v čistej in lepej slovenščini. Nikdar nij s tega svetega mesta nobenega osobno napadal, niti kake prilike povedal, ki bi bila koga žalila, še menj pa se je družinske razmere vtikal. On je le to skrbno in vestno opravljal, kar je v njegov delokrog spadalo, ostro je grajal opravljive jezike.

V javnem družabnem življenji nam je bil le v posnemanje vreden izgled. Pomenkoval se je z vsakim kaj rad, prijazno in pohlevno. Gospod ali kmet, premožen ali reven, odrasel ali otrok, to mu je bilo vse jedno. Kazal se je in tudi v resnici bil iskren, značajan in pošten narodnjak, trden kakor skala. Njega ne gane noben še tako hud vihar. Naš je z dušo in telom, veren sin majke Slave! Kadar je trebalo za svetinje našega naroda potezati se, bil je on gotovo mej prvimi. Sovražnikov mej nami nij imel, vsaj imena vrednih ne. Morebiti kako črvido „hrastovo šiško“ ali kakšnega „šviga-švaga“, ki ima narodnost konci jezika, v srci pa ostudno gnezdo „nemčurske golažni“. Pa to so smeti, za koje se ne zmeni noben pošten narodnjak.

Uže mnogo duhovnih gospodov smo sicer imeli, kateri so bili vse hvale vredni in smo jih jako čislali, a tak, kakor „naš čislavec“, kakor ta gospod, dozdej še nobeden nij bil. Tako še nobenega pogrešali nijsmo. Kazali smo pa tudi pri vsakej priliki po svojej moči, kako ga ljubimo in spoštujemo. Tožnost, katera nas obhaja, ko se njegovega bližnjega odhoda spominamo, je v istini taka, da je pero preslabo jo popisati. To le izrazujejo besede in obče togovanja, katero se tukaj čuje, odkar smo zvedli to bridko novico. In kadar bode gospod slovo jemal, se bode še le lahko osobno prepričal, kako zelo priljubljen in čislav je bil — kako težko ga bomo pustili od nas.

Jako ponosni smo, da smo mi dobili prvi v svojo sredo gospoda, o kojem se morajo reči za njegov stan tako pomenljive besede: „Po njihovih delih jih boste spoznali!“ Zategadelj blagor vam, ki ga zdaj doboste mej se. To je biser služabnika božjega in uzor neomahljivega rodoljuba!

Gospoda kaplana pa pristrčno prosimo, da nam blagovoli ohraniti blagi spomin in cenjeno svojo naklonjenost. Vsemogoči naj ga blagoslovi, in mu podari vse kar želi in — zasluži! Zadovoljen se sme ozirati gospod kaplan na dozdanje svoje delovanje.

In če ločenja pride čas
Na razna pota zžene nas,
Tu na, pobratino, roko mojo
Ti pa podaj desnico svojo:
Da srce zvesto kakor zdaj,
Ostalo bode vekomaj!

—sl.—

Iz Hirske Bistrice 27. septembra. [Izv. dop.] (Češko narodno gledališče.) Grozna nesreča, katera je letos 12. avgusta zadela naše brate Čehe, vzbudila je v vseh Slovanih globoko sočutje. Tudi nas Slovence je pretresla strašna novica, da gori češko narodno gledališče, ponos vseh Čehov. Obžalovali smo, da je bil plod tolike požrtvovalnosti in vztrajnosti vrlih bratov tako naglo uničen. A mej tem, ko je narodni hram še gorel, ko je Slovanstvo v srci skoraj obupavalo, da bode mogel narod češki kljubovati tolikej nesreči, češki rodoljubi nijso izgubili poguma, nij jih zapustilo zaupanje v svojo moč, temveč mestu tarnati in jadikovati, začeli so z brezprimerno požrtvovalnostjo vnovič donášati darove za narodno svetišče, in v malo dneh nabrala se je vsota, katera glasno priča, kako razširjen in vkoreninjen je v Čehih narodni čut, narodni ponos.

Nikdo nij hotel zaostati: moško in žensko, staro in mlado, bogatin in revež, učenjak in neuki ljud, tovarnar in delavec, umetnik in rokodelc, obrtnik in ratar — vse je drlo k žrtveniku, da položi nanj svoj dar. Posnemanja vrednemu češkemu rodoljubju prihiteli na

pomoč so pa tudi drugi Slovani; nabiralo se je in nabira se še v ta namen: v Rusiji, Srbiji, Hrvatskeji, Poljskeji, Bosni itd. To je dokaz, da slovanska vzajemnost nij prazna beseda: Udarec, ki je zadel Čehe, čutili so Slovani in žurijo se pomagati vrliim bratom?

Kaj pa mi Slovenci? Dozdeva se nam, da svojega sočutja ne dokazujemo dejansko tako, kakor bi ga lehho. V Ljubljani morda veste bolj, kje in koliko se je v ta namen zgodilo, kje in koliko se je za češko gledališče nabralo mej Slovenci. Nam je le toliko znano, da se je nekaj storilo v Ljubljani, da se je nabiralo v Postojni in tu v Hirskeji Bistrici, in ako je res to vse, je to veliko premalo. Naša misel je, da bi moral vsak večji kraj, vsaka večja vas na Slovenskem prinesiti svoj dar.

Res je, da moramo Slovenci v primeru s svojo revščino velik narodni davek plačevati, da se mej nami vedno nabira, — ali nekaj vender-le še utrpimo, ako hočemo, in pomisliti moramo, da brez žrtve Slovanu solnce ne zasije.

Mi Slovenci potrebujemo Čehov, bolj kakor Čehi nas. Ne zamudimo nobene prilike buditi v Čehih simpatije za nas. Zdaj imamo lepo priliko zato. Dan, ko bode češko narodno gledališče dodelano in slovesno odprto, bode naroden praznik vsemu Slovanstvu. Zastopniki vseh Slovanov bodo zbrani v zlatej Pragi, da se udeležé tega pomembnega slovanskega praznika. Kako bode tedaj navzočnim Slovencem pri srci, ako si bodo morali reči, da ne zastopajo naroda, kateri je dejansko skazal bratom Čehom svoje sočutje? Kakó vse drugače bi jim bilo srce, ako bi imeli zavest, da so zastopniki naroda, kateri je storil po svojej moči, kar Slovanstvo od njega terjati more in sme! Mi bi tem rajši, da bi tudi Slovenci ta slovesni dan sopraznovali z zavestjo, da so storili svojo dolžnost, ker gojimo nado, da se bode ta dan v Pragi vsejalo seme, iz katerega kmalu Slovanom požene jedinstvo in vzajemnost v literaturi in slovanskej znanosti.

Prinesimo torej Slovenci svoj dar, da se bomo mogli o svojem času častno in ponosno udeležiti slovanskega praznika v Pragi!

In ko bi se mi Slovenci kedaj odločili z doneski vsega slovanskega naroda postaviti si v Ljubljani, „slovenski dom“, ali bi se Čehi spomnili, da smo jim mi vsaj dobro voljo pokazali?

Naj bi torej tudi drugod, kjer se to še nij zgodilo, slovenski rodoljubi nabirali za češko gledališče. Naj ne straši to nikogar, da se ne da mnogo nabrati: da je le nekaj, a bolje malo, nego nič, saj veliko nihče ne pričakuje niti za to ne gre, koliko se nabere v to svrhu! Na domače potrebe poleg tega ne smemo pozabiti. Tudi tukaj nij bilo lahko moledovati, ker se je letos uže toliko nabiralo, namreč za stradajoče Kotjane, za cerkveni stolp (kateri se zida zgolj iz dobrovoljnih prispevkov), za pogorelce v Knežaku i. t. d. Kljub temu je dozdej uže 70 gold. skupaj, in še se morebiti odpre kaka radodarna roka.

Iz ptujskega okraja 21. septembra. [Izv. dop.] (Kaj bode z našim šolstvom?) Zdanja vlada zapisala si je v svoj program, da hoče pravična biti vsem narodom. Jednako breme, jednaka pravica! Ko bi to istina bila! Vedno govorimo in pišemo o naših težnjah, da naš narod nij zadovoljen, kajti tlačeni smo še vedno bolj od svojega političnega nasprotnika Nemca, oziroma od nemškega psevdoliberalizma. — V naših sodnijskih pisarnah je naš jezik, to je jezik, katerega govori narod, tuj,

on ne najde mesta v „nemškej“ pisarni! O tem predmetu pisati, nij moj namen, kajti pisalo se je uže itak mnogo o tem, a od višje strani, kjer bi se dalo kaj storiti, se vsaj pri nas na Štorskem dozdej nij zgodilo nič. Slovenec še zmirom trpi!

Kaj pa naše šole, o katerih se redkokedaj kaj čuje? Tu germanstvo — cvete! Njega cvetje jelo se je jako lepo razvijati in nij dvombe, da bode to cvetje obrodilo tudi lep — sad!

Nijmo se čudili, da je g. Stremayer nastavljal le take moze za nadzornike, o katerih je bil popolnem prepričan, da so „meso od njegovega mesa“. Nijmo se čudili, da marljivi učitelji svojej nalogi ne morejo biti kos, kajti zahtevalo se je od njih izvrševanje, katero vsem zdravim pedagogičnim načelom v obraz bije. Učitelj, ki je pred par tedni dobil „šulferajnov groše“, trdil je tako ognjevito, da da si moral verjeti, ka se mora deca, slovenska deca, uže prvo leto učiti blažene nemščine, ako hočeš kaj doseči, in s tem dosegel je on uže toliko, da konci leta slovenska deca, katera pred jednim letom nemščine nič umela nij, mej seboj nemški kramlja!!! Kako veselo je za — čudodelnega učitelja! O srečna slovenska deca, ki si izročena tako marljivim in skrbnim odgojiteljem!

Za trdno smo se nadejali, da nas zdanja vlada v našem narodnem napredku ne bode ovirala pa da bode zdanji gospod naučni minister take moze postavil za nadzornike, ki nijso najhujši zoprniki slovenskega naroda. Sigurno smo se nadejali, da se iznebimo Stremayerjevega privrženca, znanega germanizatorja, nadzornika Ranerja. Ne, zopet nam je imenoval gospod Conrad tega moža nadzornikom ptujskega in ljutomerskega okraja, kakor navlaš, češ, to imaš, ti narod slovenski kot plačilo svoje potrpežljivosti in udanosti! S tem imenovanjem iznenadejan je bil v prvej vrsti nadzornik sam, kajti sam nij pričakoval, da ga doleti ta čast in pripravljaj se je uže na navadno učiteljsko mesto, iznenadejani smo bili mi prebivalci navedenih okrajev, kajti bati se nam je, da bode učiteljstvo vse zbegano ter da bode zopet jela denuncijantovstvo prav vrlo poganjati, in gorje učitelju, ki nadzorniku nij po godu — facta loquuntur!

Bati se nam je pa tudi za našo mladino. A zdi se mi, da sem uže preveč govoril o tem moži, pristavim le še, da tu ne gre za njega osobo, za katero se mi prav nič ne brigamo, ampak za princip. Radovedni smo, kaj dobimo še v kratkem iz gospod Conradovih rok — mogoče, mogoče, da nas doleti sreča, da kaj „postane“ tudi znani ptujski Hanzek, kateri bi vse „bindišarje“ spodil s Štirskega, potem bi bil res — mir.

Iz Žužemberka 11. septembra. [Izv. dop.] (Odgovor.) V 193. številki „Slov. Naroda“ se bere mej „domaćimi stvarmi“ kos nekega dopisa iz Žužemberka in v 54. številki ustavovernega ljubljanskega tednika neki „ingesendet“, katera hočeta žužemberškega župana g. Kussmanna opravičevati ali znabiti še celo oprati nasproti nekemu dopisu v 178. št. „Slov. Naroda“. V prvem se za g. Kussmanna poteguje neki trideset tržanov, v drugem pa le trinajst. Komur nijso znane tukajšnje razmere, bi mislil, da je tistih 30 ali 13 mož iz lastne inicijative z zavestjo in popolnim prepričanjem potegnili se za slavnega g. župana. Pa stvar je drugačna. Gospod župan se je hotel pred svetom vsaj navidezno opravičiti, zato je sestavil neko jako gnilo zaupnico brez

glave in brez nog, ki ima biti tudi odgovor na dopis v 178. št. „Slov. Naroda“. Za to zaupnico je beračil on sam, njegovi nemškutarski trabantje in občinski sluga podpisov. Vidi se, da je omenjena stvar delo g. župana, zato bomo z njim več govorili, kakor z večinoma nodolžno podpisanimi možmi.

Dopis iz Žužemberka v 178. št. „Slov. Naroda“ o g. K. nič drugega ne govori, kakor samo to, da se je tepel. Zakaj tedaj oba vaša dopisa, g. Kussmann, okolo prvega hodita tako, kakor mačka okolo vrele kaše. Če ste hoteli zagovarjati se, zakaj nijste zapisali mej drugimi lepimi besedami tudi tako-le: Tu podpisani možje spričujejo, da se jaz nijsem tepel. S takim listom naj bi šel potem občinski sluga po podpise, pa naj bi vsakemu povedal, na kaj naj se podpiše; ne pa tako, kakor je on naredil, rekoč: „Ti, tukaj-le se podpiši, je nekaj zavoljo volitev! E, kaj boš bral, podpiši se, podpiši, se mi naprej mudi!“ G. Kussmann! če se tako podpisuje, potem jih je lahko — trideset podpisov. Mi pa bi vam bili tako-le svetovali, predno ste podpise beračili: Pojdite k tistim možem, ki so vas gledali, ko ste se tepli in ki so bili na pozorišču, ti bi bili kaj veljali! Zakaj je pa šel sluga le k tistim, ki so spali in k tistim, ki so daleč v družem oddelu Žužemberka? K vašim ljubčkom in tistim, ki so vam pri pretepu azistirali, ste šli pa menda vender sami? vsaj tako bi se spodobilo!

Obžalovanja vredni so pa nekateri žužemberški možje, da se tako radi podpisujejo, kadar jih kdo pozove. Slovenec je res preveč dobra duša. V njegovej dobrovoljnosti, bi se mu lahko zgodilo, da bi sam svojo smrt podpisal.

Zdramite se vender, pa poučite se poprej, potem še le se podpisujte. Upamo pa, da bo kmalu bolje, ker mnogi podpisani uže zdaj očitno svojo lehkomišelnost obžalujejo in tudi pripovedujejo, kako se je podpisavalo, in kdo se je podpisal; lastna izkušnja človeka res najbolj podučiti. Nekateri izmej njih so pa še silno predrzni. Tako tukajšnji dacar g. Sever in g. Jan. Nachtigall. Kako se pa moreta vi dva podpisati, ker vse občinstvo ve, da sta častno azistenco imela pri g. K. pred, mej in po pretepu? Posebno pa vi, g. Jan. Nachtigall, ki ste se še sami tepli in g. K. zraven pomagali? Pa še na slovenski dopis ste se podpisali, dasi hočete imeti pri vsakej priložnosti le „tajč pohrusten“!

V 193. štef. „Slov. Nar.“ se trdi, da je „veliko neresničnega“ v onem dopisu od 3. avgusta. G. Kussmann! kaj pa je neresničnega? Mar nij res, da ste se tepli? To samo pa pravi on dopis o vas. Dalje pravijo vaši zagovorniki: „pod zdanjim g. županom navadni fantje veliko menj nočni mir kalijo, kakor prej“. Splošno mnenje je, da ga bolj; natančno pa se to ne da določiti brez kronike ponočnih škandalov, katero zna biti g. K. piše, kdo drug gotovo ne; saj bi imela ona največ zanimivosti ravno za g. K. Podajte se blagovoljno, g. župan, za kake štiri ali pet let v duhu nazaj v preteklost, in kmalu se boste domislili, kaj stoji v vašej kroniki! Sami ste dali tisto jutro pri pretepu na vprašanje nekega občana, kdaj da je bilo tako, kakor zdaj, odgovor: „Nikôôô!“

„G. župan Kussmann marsikatero noč čuje in pazi, da taki ponočnjaki ne delajo nemira“. Izvrstno! Jedino to ste pravo povedali, to je živa resnica, pa koj zraven gola laž. G. Kussmann! to pojdite drugam pripovedovat, da zato

čujete, da ponočnjaki ne delajo nemira — nam ne! Vi — pa na ponočnjake pazite, da se mir ne kali, zakaj pa nas sami najedenkrat iznenadite s svojim jako prijetnim organom? Zares — malo taci županov, ki bi imeli tako srce za srenjo, ko g. K., da bi do treh ali štirih zjutraj čuli, ka ne bi bilo nemira!

„Tudi 31. m. m. je (g. župan) na to gledal, da take fantine spat spravi, itd.“ Pač bi bilo dobro, da bi bili vi res 31. julija na to gledali, pa žal, da ste še le 1. avgusta ob treh zjutraj začeli „gledati“; pa kaj se hoče, če je bilo vaše razpoloženje bolj pripravno 1. avgusta kakor 31. julija! Zakaj pa nijste teh fantinov uže prej spat spravljali? Saj ste bili malo prej ž njimi vkup pod jedno streho! Zakaj pa še le ob treh? Če so vas pa s kamenjem pozdravljali, kako da ste rekli jednemu uže prej, naj miruje, ker hočete drugega pretepsti? Zakaj nijste poklicali takoj žandarmerije na pomoč, ko ste bili „s kamenjem pozdravljeni“? Zakaj še le, ko je bil tepež končan? Z žandarmerijo se je reč malo zamotala, vi ste se na videz nekaj opravičevali. Razkropili ste „druhal“? Kako „druhal“ pa? Saj sta bila samo 2, reci dva! Ljudje so še le vkup leteli, ko ste jih Vi izbudili.

Kolika je pa vaša „ljubezen do srenje“, o tem bi bilo najbolje molčati, g. K.! Če ste res „ob času živinske kuge zboleli“, ne vemo; zapisano je v vašem dnevniku; sploh pa to ne dokazuje, da se nijste tepli. Če vaši prijatelji mislijo, da ste „pri reklamacijah zaradi zemljiškega davka vse brezplačno storili“, povejte jim vender, kako je stvar! Mi uže vemo, kaj vi zastonj storite in komu!

Lepo je, da g. župan taji svoje „nemčurstvo“. Mi mu verjamemo in smo prepričani, da bi najrajši vse narodnjake v žlici vode potopil!

Na Wochenblattov „ingesendet“ skoraj vredno nij odgovarjati. Iz omenjenega spozna vsak, koliko je na njem. Iz vsega veje blaženo nemčurstvo. „Bis heute gab es hier weder Slovenci noch Nemschkutarji“, — kako lepa logika mej popravkom, poslanim „Slov. Narodu“ in tem „ingesendet“! Tam ste nehali „Slovence“ sovražiti, tukaj jih dozdej še nikjer nij bilo! Pa dosti o tem, — za obširnejši odgovor „Slov. Narod“ nema prostora. G. Kussmann! Opravičujte se kolikor hočete, nas zavednih mož ne boste prepričali, če prinesete še trideset taci podpisov kakor so bili prvi. Pravih vaših privržencev, ki vedno v vaš rog trobijo, še 13 „Wochenblattovih“ nij — več pa gotovo ne!

Kako je pa z volitvami? Kaj čakate? Čas je uže, tri leta so uže davno minula. Le hitro storite svojo dolžnost! Vam pa, Žužemberčanje, in vsi občanje, vam kličemo še jedenkrat: vzdramite se! Izbudite se! Rešite čast svojega trga in cele občine! Postavite se zavedno in krepko pod zastavo mile nam majke Slave!

Iz Prage 28. septembra. [Izv. telegraf. poročilo.] (Občni zbor avstrijskega notarskega društva.) Danes ob 10. uri dopoldne pričel se je v velikej dvorani karolinške občni zbor avstrijskega notarskega društva. Državni poslanec notar Trojan iz Prage je kot starosta — prvosednik otvoril zborovanje, pozdravil navzočne in potem razlagal namen in smoter avstrijskega notarskega društva, govor svoj pa je končal s poslavljenjem Nj. veličanstva presvitlega cesarja v nemškem, češkem, poljskem in italijanskem jeziku. Vsi navzočni so navdušeno pritrdjevali. Na predlog pr-

vosednika praške notarske zbornice in češkega notarskega društva viteza Fonterja izvolil se je dr. Roncali z Dunaja per acclamationem prvosednikom. Po prisrčnem pozdravu zborničnega uda dr. Prokoša, ki je sijajno razvijal avstrijsko državno misel, prestopil je zbor na dnevni red in ga naglo razpravljaj. Vse točke programa so se jednoglasno sprejele. Pravila so se sprejela po vladno potrjenem načrtu. Potem so se vršile volitve v centralno deputacijo in v provincijalne odbore, ki so razdeljeni po posamnih nadsodnijskih okrožjih. V centralno deputacijo so bili izvoljeni ti-le notari in notarski kandidati: Endler s Štajarskega, Gesselbauer z Dunaja, Kautz z Dunaja, Lötsch z Gorenje-Avstrijskega, Mandejski z Galicije, Max s Češkega, Roncali z Dunaja, Semler z Dunaja, Skrejšovsky iz Prage, Svoboda z Dunaja. Prihodnji občni zbor se snide na Dunaji. Mej zborovalci vlada veselje in vsestransko dorazumljenje. Vseh družabnikov je 852, izmed jih je sem prišlo največ s Češkega. Danes popoldne ob 3. uri bode slavnostni banket na Sofijnem ostrovu.

Domače stvari.

— (Gospod dr. Julij Fränzl vitez Vesteneck), okrajni glavar za graško okolico, je prestavljen k okrajnemu glavarstvu v Lonč (Deutsch-Landsberg). Na njegovo mesto v Gradci pa pride dozdanji glavar v Lonči, g. dr. Fran Lautner.

— (Jour-fixe Sokolov) bode drevi v čitalnišnji restavraciji. Reditelja sta mu Sokolovca gg. Ivan Wölfling in Rajko Knifec. Program je jako zanimljiv; obsejal bode poleg petja tudi razne komične prizore. Naj bi se Sokolovci udeležili v obilem številu!

— (Poskušnja s telefonom.) Preteklo nedeljo dopoldne priredil je v poslopji velike realke tukajšnji urar in elektromehaničar, g. Josip Geba, poskušnjo s telefonom, ki ima po sistemu Siemensovem trobento za klicanje. Poskušnji, ki se je prav dobro obnesla, so prisostvovali mnogi veščaki in nekaj družega občinstva. Za poskušnjo je bil narejen 35 metrov dolg vod a vanj vložen svitek s 40.000 metrov dolgo izolirano žico (drat), tako da je vsa daljava znašala 40 kilometrov. Pogovarjalo se je po telefonu in brali so se časniki; vse je bilo jako dobro umevno. Potem se je poskusilo telefonovati glasben komad orgljic, kar se je tudi posrečilo popolnem. Sledajič provčla se je poskušnja s Hughesovim mikrofonom in slišalo se je s pomočjo tega aparata na daljavo 4070 metrov popolnem natanko tikanje žepne ure. Želeti bi bilo, da se ta praktična iznajdba tudi v našem mestu razširi. Dozdaj je uvedena menda samo v livarnah g. Samasse na Dolenjske cesti. Za gasilna društva, fabrike itd. so telefonske naprave velike vrednosti. Telefoni se dobe pri imenovanem tukajšnjem urarji in elektromehaničarju g. Josipu Gebi, kateri prevzame ob enem postavljanje in izvajanje telefonov. Tudi preskrbi telefonske štacijone z električnim zvonce za klicanje, kar je posebno važno za gasilna društva, ker se mora signal daleč slišati.

— (Brzovlak) je v torek zvečer prišedši iz Ljubljane pod Žalostno goro povozil gluho nemega človeka iz Presarjev. Lokomotiv mu je strl roko in nogo in glavo na eni strani, tako, da je malo upanja, da bi okrevl. Vodja lokomotive je sicer svaril, a gluhi revež ga nij slišal.

— (Iz Trsta) se nam poroča: V nedeljo 25. t. m. je imel občni zbor „Delavskega podpornega društva“ ženski oddelek. Društveni podpredsednik g. Viktor Dolenec je v lepem jedernatem govoru pozdravil gospé in gospodičine ter razložil pomen in korist društva za ženski spol v duševnem in materialnem oziru. Ko je prečital pravila točko za točko, bila je volitev osem odbornic in štirih namestnic. Izvoljene so bile na predlaganje za odbornice gospé in gospice: K. Dolinarjeva, A. Kobalova, V. Hajnova, J. Šuševa, H. Jeklarjeva, F. Ipavčeva, N. Bezgova, M. Staretova; za namestnice: A. Padarjeva, A. Avguštinova, A. Račičeva, L. Draščekova. Pa kratkem govoru se je zahvalil g. Dolenec gospém in gospodičinam ter jim priporočal krepko delovanje za društvo.

— (Ruska oklopnica,) na katerej je veliki knez Konstantin, je predvčerajnjim priplula v tržaško luko.

Razne vesti.

* (Matija Stojanovič †.) Hrvatska izgubila je zopet jednega velezaslužnega moža, Matijo Stojanoviča, pisatelja in šolskega nadzornika. Deloval je v Zagrebu, mnogo izvrstnih del prišlo je iz njegovega peresa.

* (Posnemajmo jih!) Hrvatski in srbski gostje so v slatinski kopelji v pritožno knjigo zapisali to-le pritožbo: 1. Mej praporji, ki so se razvili danes, na cesarjev rojstni dan, pogrešamo z obžalovanjem slovanske trobojnice; 2. razen „Obzorja“ nij razpoložen noben drug na Avstrijsko-Ogrskem izhajajočih slovanskih listov. Mi želimo zlasti, da se razpolože: „Narodni list“, „Srbski list“, „Politik“ in „Tribüne“; 3. gledé kopeljske godbe izrekamo uže v četrto željo, naj se jej ukaže, da bo tudi slovanske melodije igrala. Nu, ali delamo mi Slovenci tako? Pri nas celo v Bledu nij dobiti v gostinah slovanskih listov, kaj še družih slovanskih, bodimo možje in zahtevajmo, da se bolj podpira slovensko, slovansko časopisje. Čestimo se sami in čestili nas bodo tudi drugi!

* (Živini klajo rezati in drobiti je zelo koristno.) To resnico so napravljene izkušnje do dobrega potrdile. Na Angleškem so se prepričali, da 100 kilogramov rezanega sena toliko izda, kolikor 130—140 kil. nerezanega, 100 kil. drobljenega ovsa zaleže toliko, kolikor 170—180 kil. celega, ako se mu še rezanega sena in slame pridene, da se tako konj prisili hrano žvekat. 100 kil. zmletega graha, leče, boba redi ravno toliko, kolikor 300 kil. tega sadeža, če nij zmlet. Jeden kilo drobljenega in še poparjenega graha, leče, boba ali turšice toliko izda, kolikor 3 kilo ovsa.

* (Trtna uš) je na Francoskem 500.000 hektarov vinogradov čisto uničila in 450.000 hektarov hudo poškodovala. Zdaj razsaja v Gironde, najboljšem vinskem kraju Francoske kjer je od 172.000 hektarov vinogradov uže 136.000 hektarov napadla in 20.000 čisto uničila. Amerikanske trte se menda tej pošasti najbolj upirajo.

* (Káko na Ruskem zavarujejo govejo živino.) „Učimo se Avstriji od absolutistične države ruske nekaj o tem, česar do zdaj v Avstriji še nijmo ugani, to je: zavarovanje goveje živine“ — piše „Wiener landw. Zeitg.“ Na Ruskem zavaruje namreč vlada govejo živino pred govejo kugo in sicer tako, da za vsako govedo, katero pogine po kugi, 30 do 70 rubljev odškodnine plača, zato pa od vsacega gospodarja davek po pol od stotka ali k večjemu po dva odstotka pobira. Odškodnina je pa tako urejena, da za goveda pitana s tropinami, plača 70 rubljev, za jalo vo živino 50 rubljev itd., celo za tako živino, katera mej potom pri izvožnji pogine, prejme odškodnino. Bi ne ugajalo tudi pri nas kaj takega?

* (Amerikansko.) Evropejci smo pa res še daleč za Amerikanci, mnogo se imamo še od njih učiti. Le čujte! V prvi številki

časnika, ki je jel izhajati v državi Ohijo, stoji z velikimi črkami tiskano, da so lastniki in izdavatelji tega lista sklenili z najlepšimi in najbogatejšimi deklicami pogodbo, vsled katere prevzemajo ta dekleta dolžnost, da se ne smejo z nobenim drugim poročiti, kakor le z naročniki tega lista. Nu, več se ne more zahtevati.

Listnica opravišstva. Gospod Fr. K. v Ra-dečah. Pošljite za Jurčičev spomenik nabrano svoto gospodu dr. J. Starétu, c. kr. finančne prokurature adjunkt v Ljubljani.

Umrli so v Ljubljani:

V deželnej bolnici:

28. septembra: Miroslav Majar, trgovski popotnik, 36 let, za jetiko. — Uršula Močnik, dekla, 48 let, za vodenico.

29. septembra: Jarnej Mokovec, 53 let, za plućnico. —

Tužci

27. septembra:

Pri **Stonu**: Dolenc iz Slapa. — Vinterman, Felkl z Dunaja. — Krcker iz Maribora. — Sterle iz Trsta.

Pri **Malič**: Janisch iz Vipave. — Dr. Rabitsch, Kieschke z Dunaja. — Hübe iz Hamburga. Sore iz Cola.

Dunajska borza 30. septembra

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih . . .	76	gld.	90	kr.
Enotni drž. dolg v srebru . . .	77	"	70	"
Zlata renta . . .	94	"	95	"
1860 drž. posojilo . . .	131	"	50	"
Akcije narodne banke . . .	831	"	"	"
Kreditne akcije . . .	369	"	70	"
London . . .	117	"	70	"
Srebro . . .	"	"	"	"
Napol. . .	9	"	36	"
C. kr. cekini . . .	5	"	59	"
Državne make . . .	57	"	60	"

Bratje S. pozor!

Danes: (559)

„Venčičku in Marijanka“,
strašansko žalostna prigodba.

Jokali se bode vsi!

Vajenec,

slovenskega jezika v govoru in pisavi popolnem zmožen, sprejme se z dnem 1. meseca oktobra pri

glavnem zastopu banke „Slavije“

v Ljubljani. (549—3)

Izurjen stenograf,

slovenščine zmožen, se sprejme pri

dr. Josipu Srncu,

(552—2)

advokatu v Celji.

Pri

KAROLU TILU,
pod Trančo št. 2.

Velika izbirk (531—8)

vseh šolskih, pisnih, risalnih potrebščin in pisarničnih del.

Za

jesensko in zimsko saisono!

Jesenska oblačila . . .	od gld.	14	do	35
Navlečnike . . .	"	12	"	28
Zimske suknje . . .	"	14	"	45
Menčikov-suknje . . .	"	14	"	28
Suknje od bukovice . . .	"	8	"	15
Obleko za dečke . . .	"	5	"	15
Hlače . . .	"	5	"	12
Salonsko obleko . . .	"	28	"	32

prodaje (550—3)

EMERIK GRULA,

v Ljubljani, Gledališka ulica št. 5.